

Johanneschool

Anti-pestbeleid en -protocol

2022-2023

Inleiding

Een fijne basisschooltijd in een veilige omgeving; dát willen we voor al onze leerlingen! Het verzorgen van een prettig klimaat hebben we dan ook hoog in het vaandel. Wij zorgen ervoor dat onze leerlingen kunnen leren op een plek waar ze zich veilig en fijn voelen, met positieve gedragsregels en het zorgvuldig begeleiden en volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Aandacht, vertrouwen en onderling respect zorgen voor wederzijds goede relaties tussen leerkrachten, leerlingen en ouders, waarin ieder zich gekend weet.

Wij zien het begeleiden van kinderen op hun weg naar volwassenheid als één van de belangrijkste taken van ons onderwijs. We zien de Johanneschool als een mini-maatschappij waar de kinderen met elkaar oefenen voor later. Daarbij stellen we ons als team regelmatig de vraag: hoe willen we dat kinderen functioneren in deze maatschappij in het klein -als oefening voor later- en welke handvatten hebben ze daarbij nodig?

Op de Johanneschool leren we kinderen zelfstandig te functioneren met elkaar. We stimuleren de kinderen om zichzelf te zijn én te blijven in de omgang met anderen. Samenleven en samenwerken kan immers alleen goed gaan als je met elkaar communiceert en open staat voor ideeën van anderen. Openheid, eerlijkheid, echt naar elkaar luisteren en proberen elkaar te begrijpen zijn voor ons van groot belang.

Met behulp van dit anti-pestprotocol wordt duidelijk waar we met elkaar voor staan en wat we doen ter voorkoming en tegengaan van pesten in de school.

Wat is pesten?

Het is belangrijk om pesten niet te verwarren met plagen. Plagen kan in een groep leerlingen dagelijks voorkomen; het behoort tot het natuurlijke gedrag van mensen. Plagen is een meer tijdelijk iets, is eenmalig in deze vorm, heeft geen structurele kenmerken, is situatiegebonden, en niet op personen, maar meer op gedragingen van personen gericht. Plagen is wederzijds, het gaat over en weer en berokkent geen blijvende schade.

Het verschil tussen plagen en pesten blijft echter een moeilijke kwestie. Wat in onze ogen plagen is, kan door de betrokkene als pestgedrag ervaren worden.

Pestgedrag is gedrag dat zich structureel en systematisch herhaalt en gericht is op één of enkele specifieke personen. Het is pesten als een kind zich niet kan verweren en het als kwetsend wordt ervaren door het kind. Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Pesten gebeurt opzettelijk
- Pesten gebeurt systematisch
- Bij pesten is altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen
- Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen

Plan van aanpak

In de eerste plaats geldt het gezegde dat voorkomen beter is dan genezen. Door een preventieve aanpak willen we voorkomen dat pesten een probleem kan gaan worden.

De **preventieve aanpak** houdt in:

- Dat we een klimaat creëren waarbinnen pesten geen normaal gedrag is en met behulp van omgangsregels spreken we af hoe we ons ten opzichte van elkaar gedragen.
- Dat we pesten zien als een serieus probleem.
- Dat de leerkrachten vaardigheden op doen in signaleren en bestrijden van pestgedrag.
- Dat de Johanneschool haar leerkrachten ondersteunt door het in huis hebben van voldoende lesmateriaal om pestgedrag tegen te gaan.

Als pesten zich voordoet moeten leerkrachten, ouders en medeleerlingen dit kunnen signaleren. Een aantal signalen van pestgedrag kan bijvoorbeeld zijn:

- buitensluiten
- opmerkingen maken, bijvoorbeeld over kleding of uiterlijk
- bezittingen afpakken
- nooit de echte naam van een leerling gebruiken, maar een bijnaam
- opmerkingen over elkaar via social media (twitter, facebook, instagram etc.). Zie ook protocol "veilig internetgebruik, cyberpesten en omgaan met social media.

Bij kinderen die gepest worden kunnen gedragsveranderingen optreden. Ouders en leerkrachten moeten alert zijn op deze signalen.

Naast de preventieve aanpak hanteren we ook de directe aanpak.

De **directe aanpak** houdt in:

- Kleine plagerijen worden met en door de kinderen zelf afgehandeld.
- We nemen een pestprobleem serieus en nemen direct duidelijk stelling tegen het pestgedrag.
- We maken onderscheid in activiteiten gericht op:
 - het gepeste kind
 - de pester
 - de medeleerling(en)
 - de leerkrachten
 - de ouders
- We leggen de gepleegde inspanningen schriftelijk vast in het leerlingvolgsysteem.
- We hebben de mogelijkheid tot inschakelen van de interne vertrouwenspersonen en/of het kunnen indienen van een klacht bij de klachtencommissie. Namen en telefoonnummers staan in de schoolgids.

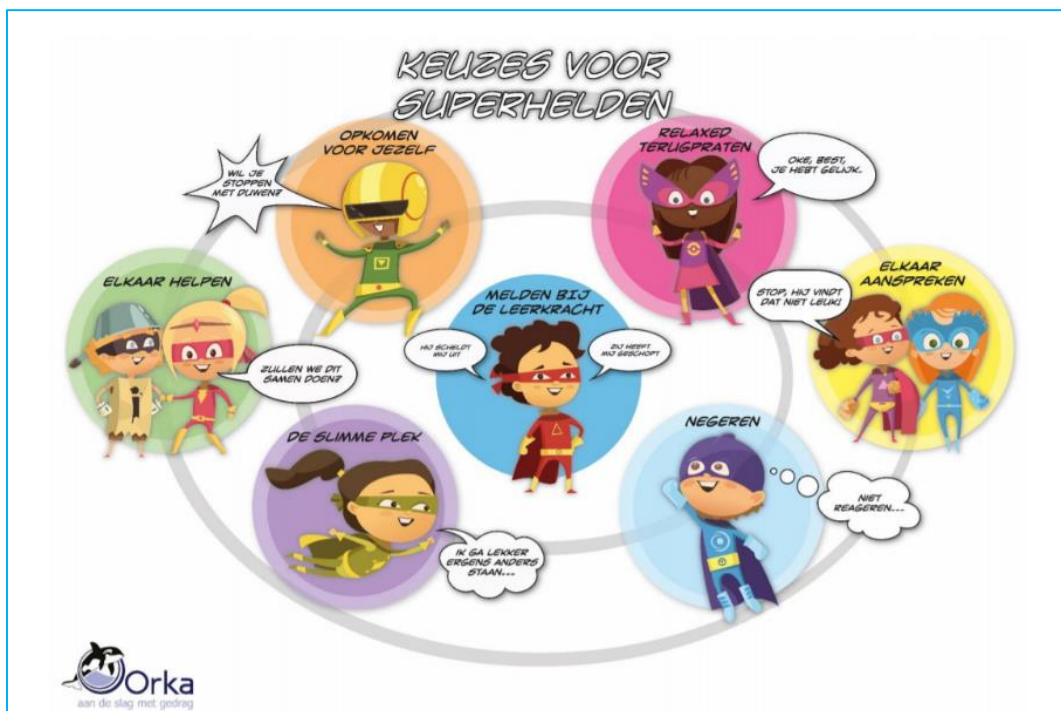
Het gepeste kind kan rekenen op de hulp van de leerkracht en eventueel kan er, indien wenselijk, een verwijzing naar psycholoog, etc. plaatsvinden. Aan de pester wordt duidelijk gemaakt welk gedrag niet wordt geaccepteerd. In voorkomende gevallen worden medeleerlingen aangesproken op hun verantwoordelijkheid.

De preventieve aanpak

De Johannesschool wil alle kinderen een veilige omgeving bieden. We willen samen met de kinderen blijven werken aan een positief (werk)klimaat, taakgerichtheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid.

In alle groepen wordt in de eerste twee weken van het schooljaar aandacht besteed aan onze positieve schoolregels Netjes, Aardig en Rustig. De kinderen maken samen met hun leerkracht afspraken over hoe ze het met elkaar fijn kunnen hebben in de klas.

Verder werken we in iedere groep twee keer per week met de aanpak 'Orka, aan de slag met gedrag'. Orka staat voor training van kinderen én de leerkracht. Orka wordt gebruikt om keuzes te trainen: wat kun je zelf doen en wat kun je voor een ander doen? Hoe kun je als leerkracht kinderen coachen de goede keuze te maken? Hoe kun je kinderen verantwoordelijkheid laten nemen? Hoe kun je kinderen als groep laten samenwerken? Hoe kun je de sfeer in de klas verbeteren?

Poster: De superhelden van Orka

Orka traint leerkrachten om hun leerlingen te coachen een superheld te kiezen, waardoor de kinderen zelfstandig conflicten kunnen oplossen. Verder leren de leerkrachten gedragsinstructies uit te spreken, zodat elk gedrag van kinderen een keuze wordt.

Het welbevinden van leerlingen op sociaal-emotioneel gebied wordt door de Orka-aanpak vergroot. De sociale vaardigheden en de weerbaarheid van de kinderen worden versterkt, waardoor zij eigen keuzes durven te maken in groepsprocessen en zelf verantwoordelijkheid durven te nemen.

Naast de schoolregel (Ik doe: netjes, aardig, rustig) en de Orka-aanpak nemen we ook de volgende preventieve maatregelen:

1. De leerkracht bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas. Deze komen het gehele jaar aan de orde, maar worden aan de start van een schooljaar en na de vakanties nadrukkelijk besproken. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school. Indien daar aanleiding voor is besteedt de leerkracht expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek volgens de methodiek van Orka.
2. Er zijn twee vertrouwenspersonen op de Johannesschool. Zij bezoeken jaarlijks alle groepen en gaan geregeld met kinderen in gesprek.
3. Een schoolmaatschappelijk werkster is actief lid van het ondersteuningsteam.
4. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen goed te volgen, maken we naast Orka gebruik van SCOL (Sociale Competentie Observatielijst) en KIJK!:
 - Twee keer per jaar wordt voor de groepen 3 t/m 8 SCOL ingevuld;
 - Twee keer per jaar wordt voor de groepen 1-2 KIJK! ingevuld;
 - Twee keer per jaar wordt het leerlingvolgsysteem KIJK! en SCOL voor de sociaal- emotionele ontwikkeling ingevuld en een relatiediagram van de groep gemaakt.

De directe aanpak

Als de leerkracht kleine plagerijen signaleert, worden deze afgehandeld door de kinderen zelf (indien nodig met hulp van de leerkracht). De problemen worden besproken en er worden afspraken gemaakt over vervolgedrag.

Bij een ernstige pestzaak worden de ouders van het gepeste kind uitgenodigd voor een gesprek over het probleem en de wijze van aanpak. Bij herhaling van kleine plagerijen worden deze opgevat als een 'grotere' pestzaak en als zodanig behandeld.

Als pestgedrag wordt vermoed of geconstateerd, onderneemt de leerkracht actie. Er wordt onderzoek gedaan waarbij de leerkracht informierend (en niet beoordelend) met het slachtoffer praat. De leerkracht neemt eventueel contact op met de ouders van het gepeste kind en informeert of zij bij hun kind de laatste tijd afwijkend gedrag hebben geconstateerd. Daarnaast praat de leerkracht met de vermoede pester door hem/haar te confronteren met het pestgedrag en door hem/haar het volgende duidelijk te maken:

- Het concrete gedrag wat je als leerkracht niet accepteert
- Het gevoel dat dit gedrag jou als leraar geeft
- Het gevolg van dit gedrag (voor jou als leerkracht)

Als een leerkracht merkt dat het pestgedrag niet vermindert, dan gaat hij/zij in gesprek met de diverse betrokkenen bij het pestgedrag, te weten: gepeste, pester, medeleerlingen, ouders, leerkracht(en). Alle betrokkenen samen trachten een ontwikkeling in gang te zetten naar gewenst gedrag.

In uitzonderlijke gevallen kan het nodig zijn [het vijf sporenbeleid](#) te hanteren. De vijf sporen betreffen:

1. We geven aandacht en bieden steun aan het kind dat gepest wordt;
2. We geven aandacht en bieden steun aan de kinderen die pesten;
3. We betrekken de andere leerlingen (omstanders en meelopers) uit de klas bij het vinden van oplossingen;
4. We pakken het pesten in de school als team samen aan;
5. We betrekken de ouders van het gepeste kind en de pester, daar actief bij.

Van alle gesprekken met betrokkenen worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt, voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.

Als de aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt, kan er een beroep worden gedaan op de vertrouwenspersonen. Er kan eventueel met behulp van de vertrouwenspersonen een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en hierover adviseert aan het bevoegde gezag, te weten directie en bestuur.